

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 285

Maribor, sreda 16 decembra 1931

»JUTRA«

Znaja razun nede je in praznikov vsak dan ob 16, ur
Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409
Vela mesečno prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Verifikacijska seja narodne skupščine

SKUPŠČINA JE SOGLASNO IN BREZ DEBATE ODOBRI LA VSE POSLAN-SKE MANDATE. — ZAPRISEGA NA USTAVO.

BEOGRAD, 16. decembra. Danes ob 10.15 je predsednik verifikacijskega od-bora, poslanec Milan Simonović otvoril sejo narodne skupščine. Navzoči so bili poleg poslancev tudi vsi ministri z mini-strskim predsednikom Petrom Živkovi-čem na čelu. Zapisnik zadnje skupščinske seje, katerega je prečital tajnik dr. Leu-žič, je bil soglasno in brez debate odo-bren.

Nato je predsednik prečital ukaz o od-hodu Nj. Vel. kralja v inozemstvo, kate-rega so poslanci stoje poslušali in pri-re-dili vladariju navdušene ovacije.

Po prečitavanju skupščinskih doposlanih po-zdravnih brzojavk iz vrst ljudstva, je sle-di-a verifikacijska debata. Vladni poroče-valetc dr. Nikola Nikić je prečital celo-

kupno verifikacijsko poročilo, predsednik pa je odredil glasovanje o prvem delu poročila, s katerim se overovi 305 man-datov. Ker ni nihče zaprosil za besedo, je bilo poročilo soglasno odobreno. Ker bi bi-a o vprašanju mandata poslanca Branka Gjorgjevića iz ogulinskega okra-ja na volišču Skare I potrebna po prvot-ni interpretaciji nova volitev, je posla-nec Gliša Tadić izjavil, da bi bilo to po zakonu nepotrebno, ker se taka naknad-na volitev v primeru, da je en sam man-dat sporen, lahko opusti. Zaradi tega je bi- naposled odobren tudi ta mandat.

Po dovršenih overovitvi mandatov so poslanci prisegli na ustavo od 3. sep-tembra in s tem dovršili dnevni red da-našnje seje.

Novi zapletljaji na Daljnem vzhodu

NAPETI ODNOSAJI MED JAPONSKO IN RUSIJO. — NOVA JAPONSKA VLADA. — DEMISIJA ČANG-KAJŠKA.

MOSKVA, 16. decembra. Sestava no-ve japonske vlade je na tukajšnje poli-tične kroge silno nepovoljno uplivala, ker smatrajo novega vojnega ministra gene-rala Osakija za največjega nasprotnika sovjetske Rusije. Splošno prevladuje mnenje, da utegne že v doglednem času priti do prekinjenja rusko-japonskih od-nošajev.

LONDON, 16. decembra. Kakor poro-čajo iz Tokia, bo prvi akt nove japonske v-ade zahteva, da se kitajske čete, kate-rim poveljuje general Čang-Hsi-Ljang, umaknejo iz Činčaua in izza velikega ki-tajskega zidu.

LONDON, 16. decembra. Vest, da je

predsednik kitajske republike Čang-Kaj-šek demisioniral, se potrjuje. Čang-Kajšek je zapustil svoje mesto zaradi nasproto-vanja nacionalistov, ki mu očitajo, da ni pokazal dovolj odločnosti napram Ja-panski in Društvu narodov.

NANKING, 16. decembra. Novi začas-ni predsednik republike je po odstopiv-šem generalu Čang-Kajšku ostal dose-danji predsednik zakonodajnega odbora Lin Sen.

TOKIO, 16. decembra. Jošizava, ja-panski delegat na zasedanju sveta Dru-štva narodov in japonski poslanik v Lon-donu, je dobil poziv, naj se vrne domov in prevzame ministristvo zunanjih zadev.

OGENJ VPEPELIL DANSKO GLEDA-LIŠČE.

KOPENHAGEN, 16. decembra. Tukaj-šnje mestno gledališče je včeraj do teme-lje, pogorelo. Ogenj je nastal dve uri po predstavi. Človeških žrtev na srečo ni.

STRAHOVIT POŽAR V BANGKOKU.

BANGKOK, 16. decembra. Strahovit požar, kakršnega ne pomnijo, je včeraj vpepelil v tukajšnjem kitajskem delu mesta krog 500 hiš. Več ko 2000 ljudi je brez strehe. Škode je okoli 200 mili-jonov dinarjev.

že nenormalno, naravnost katastrofalno višino. Kupcev za hiše in zemljišča, ki so iz tega ali onega vzroka naprodaj, je vedno manj in vrednost nepremičnin na deželi naglo pada. Posledice tega kritič-nega stanja našega kmetja segajo z neiz-prosno trdoto v mesta in v vse njihove sloje. Najbolj jih občutijo trgovci in obrtni-ki, posredno pa tudi industrija, delavci in vsi ostali.

Zato moramo najiskrenejše pozdraviti prizadevanja in načrte poslancev naše nove narodne skupščine, ki hočejo pri svojem gospodarskem delu posvetiti po-glavitno pažnjo vprašanju rešitve naših agrarnih producentov iz sedanjega težke-ga položaja. Kako si to delo konkretno in v podrobnosti zamišljajo, še ni jasno, iz-

SNEŽNI VIHARJI NA ŠVEDSKEM.

LONDON, 16. decembra. Po Švedski divjajo silni snežni viharji, ki napravljajo povsod veliko škodo. Železniški promet je na več krajih prekinjen, telegrafske in telefonske zveze z inozemstvom so pre-trgane.

BORAH ZA PRIZNANJE RUSIJE.

WASHINGTON, 16. decembra. Sena-tor Borah, predsednik zunanjepolitične komisije je izročil senatu predlog, v ka-terem zahteva, da Zedinjene države ta-koj priznajo sovjetsko vlado v Rusiji.

de'ani in izročeni pa so bili že mnogi te-meljiti predlogi. Pravo in uspešno sred-stvo je tu težko najti, vendar je več poti, po katerih bi mogli priti vsaj do delnih uspehov in vsaj do omiljevanja, če že ne do popolnega ozdravljenja krize. Za prvi čas bo morda najnujnejša in naj-uspešnejša razdolžitve, a trajne rešitve v tem še ni. Do te bo moglo privedi samo zvišanje domačega konzuma in izvoza.

Prvo se bo dalo doseči deloma s prisil-nimi sredstvi, z odredbami, ki bodo ome-jevale konzum onih živil, ki jih moramo uvažati, s povečanjem kupne sposobnosti mestnih konzumentov itd., za drugo pa bo morala poskrbeti naša zunanja politi-ka. Treba bo najti primeren reciprocitni aranžman z našimi zavezniki in prijatelji,

FRANCOSKO-NEMŠKA GOSPODAR-SKA PODKOMISIJA.

BERLIN, 16. decembra. Včeraj se je tu prvič sestal pododbor francosko-nem-ške gospodarske komisije, ki je prevzel nalogo revidirati vse obstoječe trgovske dogovore med Francijo in Nemčijo. Čla-ne podkomisije je pozdravil nemški dr-žavni tajnik dr. Treudelenburg. Po deba-ti je bil sprejem pri državnem kancelariju dr. Brüningu.

FRANCOSKO POSOJILO.

PARIZ, 16. decembra. Zastopniki fran-coske in jugoslovanske vlade so danes podpisali pogodbo, po kateri prejme ju-goslovanska tobačna monopolska uprava 100 milijonov frankov posojila. Prihodnji teden bo pa prispel semkaj podguverner jugoslovanske Narodne banke, ki se bo pogajal s tukajšnjimi finančnimi in poli-tičnimi krogi za najetje večjega kratko-ročnega posojila.

SKLICANJE REPARACIJSKE KONFE-RENCE.

BERLIN, 16. decembra. Reparacijska konferenca bo, kakor se doznava, skli-cana k novemu zasedanju v času med 11. in 18. januarjem prihodnjega leta. Kakor se nadalje poroča iz Bazla, bo fakultativ-ni komite BJZ dovršil svoje delo najbrže dne 21. ali najkasneje dne 22. t. m.

DR. ANTON KOROŠEC UPOKOJEN.

BEOGRAD, 16. decembra. S kraljevim ukazom od 5. t. m. je upokojen dr. Anton Korošec, dosedani minister na razpolo-ženju.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 16. decembra. Zaprtó.
Četrtek, 17. decembra ob 20. uri »Krafi na Betajnovi«, ab. D. Slavnostna pred-stava v proslavo kraljevega rojstnega dne.

Petek, 18. decembra. Zaprtó.
Sobota, 19. decembra ob 20. uri »Ženi-tev«, ab. A.

Pripravlja se mladega, mahoma zaslo-velega komponista Pavla Abrahama ve-leuspela opereta »Viktorija in njen hu-zar« ter Kulundžičeva zanimiva in efektna groteska »Škorpion« v režiji H. To-mašiča.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za božne ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefo-ve« vode, zlasti pri otročnicah z najbolj-šim uspehom. »Franz Josefova« grenč-ica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

osobito s Francijo, Belgijo in Češkoslo-vaško, pa tudi z Avstrijo, Nemčijo in morda celo z Italijo, bi gotovo dal doseči potrebni sporazum. Dobra volja in vza-jemna borba proti krizi, ki tlači vse drža-ve, bo lahko veliko storila. Če bo pa en-krat doseženo izboljšanje v krizi naše agrarne produkcije, se bodo blagodejne posledice prav kimalu pokazale tudi pov-sod drugod, na vseh gospodarskih pod-ročjih brez izjeme.

Dolžnost javnosti je zato, da moramo podpre našo narodno skupščino, da dela z njo roko v roki in da ji pred vsem — zaupa. Če kdaj, potem nam je v sedanjih težkih časih potrebna sloga in trdna ne-omajna vera v lastno moč in sposobnost. Kdor veruje, zmagal

Kralju Aleksandru I.

Svojemu ljubljenu vladarju se po-klanja danes na Njegov rojstni dan v ne-omajeni vdanosti in zvestobi ves jugoslo-vanski narod in združuje svoje vroče že-lje v klicu: Živel kralj! Živel kraljevski dom!

Kriza in naš kmet

Naša Jugoslavija je vsaj po večini izra-zita agrarna država. Poljedelci imajo med prebivalstvom ogromno premoč in agrarno gospodarstvo je baza, na kateri je zgrajeno vse drugo. Praktično nam predočuje to dejstvo prav sedanja kriza, ki ima v kolikor je specifično naša do-mača, svoj osnovni izvor v krizi našega poljedelstva, ali točneje povedano, v krizi prodajne možnosti agrarnih produk-tov. Naš glavni izvozni kontingent, ki je doslej uravnovešal trgovsko bilanco vsa leta državnega obstoja, so bili žito, les, sadje, tobak in sirovine. Ta izvoz nam je najprej spodbila sovjetska Rusija s svo-jim dumpingom, ki nam je osobito na svetovnih lesnih, pa tudi žitnih tržiščih zelo veliko škodoval. Ostalo je doprine-sla zmanjšana kupna moč onih držav, ki so bile naše odjemalke, in ki se mimo te-ga skušajo zaradi lastne varnosti čimbolj osamosvojitii.

Sporodno s temi pojavi na zunanjih tr-žiščih za agrarne produkte pa se je vedno bolj krčil domači konzum in se zmanjšu-je še dalje. Delavci, nameščenci, uradni-ki vseh vrst in celo tudi obrtniki in tr-govci se omejujejo le na najpotrebnejše. Luksuza ni, z malimi izjemami, nikjer več. V pasivnih krajih in v vrstah brez-poselnih pa je doma tudi že beda.

Posledica vsega tega je, da so prodajne možnosti za agrarne in slične produkte majhne, da je ponujanje dosti večje ka-kor povpraševanje, in tako morajo cene padati do minima in pod minimum. Kmet spravi svoje pridelke in prirejo le z ve-liko muko v denar, a denar, ki ga zanje dobi, mu ne zadostuje za ce'otno kritje izdatkov in dajatev. Zato more kupovati samo toliko industrijskih izdelkov, kol-ikor jih neobhodno potrebuje, včasih pa še toliko ne. Na kakršnekolj nove investicije absolutno ne more misliti in se povrh še zadolžuje. Ponekod so zač- lžitve dosegle

Mariborski in dnevni drobiž

Zaradi jutrišnjega kraljevega praznika izide prihodnji »Večernik« v petek 18. tm.

Našim naročnikom!

Dovoljujemo si cenjene naročnike opozoriti, da smo današnji številki »Večernika« priložili izpolnjene položnice.

Prosimo vse one zamudnike, ki položnice prejmejo, da ne odlašajo več s poravnanjem naročnine in na položnici označeni znesek takoj vplačajo, ker netočna vplačevanja nam samo otežkočajo poslovanje.

Vsem onim pa, ki do 31. decembra naročnine ne poravnajo, bomo pošiljanje lista z istim dnem ustavili ter dolg sodnim putem izterjali.

Uprava »Večernika«.

Proslava kraljevega rojstnega dne.

Jutri, na kraljev rojstni dan bo ob 10. uri v stolnici svečano opravilo, katerega se udeležijo predstavniki vseh civilnih in vojaških oblastev. Državna realna gimnazija priredi ob 17. uri v veliki kazinski dvorani slavnostno akademijo z zelo pestrim sporedom. V Narodnem gledališču bo ob 20. uri slavnostna predstava Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi«. Častniki mariborske garnizije pa priredijo v unionski dvorani družabni večer.

Združenje rezervnih častnikov v Mariboru

opozarja po naredbi Komande mesta, da bo v četrtek na kraljev rojstni dan slavnostna služba božja ob 10. uri v stolnici. Zbor rezervnih častnikov bo ob 9.45 pred stolnico. Vpisna knjiga bo izložena od 8. ure naprej v društveni sobi rezervnih častnikov, Jurčičeva ulica.

Zakaj je bil včeraj prekinjen električni tok.

O tem smo prejeli od falske elektrarne to-le pojasnilo: Včeraj dopoldne je v centralnem obratu na Fali nastala motnja, ker je Drava naplavila ogromne množine ledu, ki je zamašil turbinske celice, tako da ni imela voda do turbin nikakega dotoka več. Zaradi tega so morali ustaviti obrat. Šele ko je bil po napornem delu led odstranjen, je mogel okoli poldne zopet delovati celotni obrat. Slične motnje nastanejo kaj rade v takem času, kadar zajezena voda še ni pokrita z ledom. Ledena skorja namreč zadržuje mase ledu, prihajajoče s Koroskega. Čim zamrzne jez, je skoro vsaka nevarnost od prihajajočih ledenih mas izključena.

Iz železniške službe.

Iz Maribora gl. kol. je premeščen za šefa postaje Večnje g. Franjo Sedej, ki je tu skozi več let vršil službo prometnika in bil vsestransko priljubljen. Imenovani se je udeleževal zelo požrtvovalno zlasti v stanovski organizaciji, kjer ga bodo njegovi sodelavci težko pogrešali.

Smrtna kosa.

Na Ruški cesti 25 je preminul upokojeni železniški uradnik Janko Kuhar, star 56 let. Pogreb bo v petek ob 15. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Blag mu spomin, preostalim naše sožalje.

Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru.

Vabila za XII. akademski ples dne 5. januarja 1932 so razposlana. Kdor pomotoma ne bi sprejel vabila, naj se blagovoli vpisati v reklamacijsko knjigo, ki se nahaja iz prijaznosti v trgovini Zlate Brišnik. — Odbor.

Določitev prekupovalnega in prodajnega časa.

Mestni občinski svet je določil prekupovalni in prodajni čas za branjeve in prekupčevalce takole: prekupovalni čas za branjeve in prekupčevalce je za cel teden določen do 11. ure. Pred tem časom je kupovanje za preprodajo prepovedano. Za špeharje in mesarje je v polletnem času za nadrobno prodajo določen čas od 6. do 15. ure, za prodajo na debelo pa od 11. do 15. ure. V zimskem času za nadrobno prodajo od 7. do 16. ure, za prodajo na debelo pa od 12. do 16. ure. Zimski čas se šteje od 1. oktobra do 1. aprila. Gostilničarji smejo kupovati za svojo potrebo tudi v času nadrobne prodaje. Krošnjarenje s svežim mesom pa je strogo prepovedano.

Kavarna »Astoria«.

Jutri, četrtek, popoldanski koncert umetniškega orkestra prof. Kubička.

Ljudska univerza v Mariboru.

V petek, dne 18. decembra ob 8. uri zvečer je spominski večer na stoletnico Goethejeve smrti. G. univ. profesor dr. Kelemina, germanist univerze v Ljubljani, predava o uplivu Goetheja na jugoslovansko književnost v dobi preporoda. Vsi kulturni narodi se pripravljajo, da proslavijo stoletnico Goethejeve smrti. Potrebno je, da se spomnijo tudi slovanski narodi tega dneva, saj je bila tudi njih miselnost bogato oplojena od tega univerzalnega duha. Kakor znano, se je Goethe zelo zanimal tudi za srbsko narodno pesem in je prevedel v nemščini nekatere bisere iz tega zaklada.

Koncert »Slovaške Filharmonije«.

Z ozirom na gospodarsko krizo in številne praznike v tem mesecu, so določene za veliki koncert »Slovaške Filharmonije iz Bratislave« v soboto, 19. dec. ob 20. uri v dvorani »Union«, najnižje cene, kot so sploh mogoče. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trgovinah Brišnik in Höfer. Maribor že dolgo ni imel pravega orkestralnega koncerta in je torej upati, da bodo vstopnice ob teh nizkih cenah čim prej razprodane.

Boks-match

med šampionoma črncem Johnom Longinom in Don Joséjem bo ena številnih atrakcij letošnjega Silvestra v Narodnem domu. Letos angažirano podjetje obeta še prekositi sloviti cirkus Fumagali in lanski variété Buffalo.

Cvetlična razstava.

Vrtnarija Džamonja priredi jutri na Kraljev rojstni dan izredno zimsko razstavo, ki bo gotovo vzbudila zanimanje vseh mariborskih ljubiteljev lepega cvetja. Na razstavi bodo številno zastopane zlasti kameleje, ciklamni itd. Posebno presenečenje pa bo tvorila pogrnjena miza za sveti večer. Z izredno požrtvovalnostjo prirejena razstava bo trajala samo en dan, in bo ves njen izkupiček namenjen izključno le dobrotelnim svrham. Zato pa še prav posebno priporočamo vsemu občinstvu, da si ogleda to redko razstavo. Vstopnina samo 2 Din, za diake pa 1 Din.

Posode v javnem prometu morajo biti žigosane.

V zadnjem času se često dogajajo primeri, da se rabijo v javnem prometu posebno za prodajo mleka in mlečnih izdelkov nežigosane steklenice in posode, ki ne odgovarjajo predpisom zakona o merah. Mestni magistrat opozarja zato vse prizadete, da določa zakon stroge kazni za one, ki bi se posluževali nežigosanih steklenic, posod in meril.

Drva za mestne ubožce.

Mestni magistrat razglašja, da dobijo mestni ubožci nakazila za drva od 15. t. m. dalje pri socialno-političnem uradu mestnega magistrata proti predložitvi zadevne izkaznice.

Za brezposelne.

Pri tukajšnji borzi dela dobijo takoj zaposlenje: 2 hlapca, 2 pastirja, 1 viničar, 1 čevljar, 2 krojača, 1 kovinotiskar in več vajencev mizarske, kolarske, kovaške, mesarske in pekavske obrti. Nadalje dobijo takoj zaposlitev 2 kmečki gospodinjji, 5 kmečkih dekel, 2 strojni pletilji, 1 plačilna natararica, 4 kuharice, 5 služkinji, 1 tekačica in več vajenk raznih obrti.

Božična drevesca.

Na Glavnem trgu je čez noč zrastle zelen božični park. Smrečica pri smrečici. Majhna in velika drevesca, večinoma iz pohorskih gozdov. Toda tudi tu se pozna kriza. Lani ob tem času je bil božični gozdlič večji, in mnogo več vrvenja je bilo v njem. Letos pa je še vse nekam tihotno in mirno, kakor bi se ljudje bali kupiti božično drevesce. In vendar je sveti večer že tako blizu!

Orion.

Na mostu stojijo ljudje. Pa ne gledajo v Dravo, ampak gor v zvezde in debatirajo. Ali je to »južni križ« ali ne? Štiri zvezde v kvadratu, pa ena malo bolj daleč v stran. Nekdo pravi, da je ozvezdje podobno okvirni anteni, drugi ugibajo to in ono. V resnici pa je to ozvezdje, ki najbolj izrazito, najlepše pa zdaj pozimi v velikem mrazu sije na nočnem nebu, ozvezdje, ki so ga zvezdogledniki krstili na ime »Orion«.

Mestno kopališče

ostane jutri v četrtek zaprto.

Mariborčani — Mariborčanom!

Pred kratkim je prinesel »Večernik« lep članek o tednu ljubezni do bližnjega. Članek je vseboval podroben načrt za izvedbo tega tedna, vse se je pokazalo izvedljivo, le organizatorja za to akcijo še ni. Organizacija tega tedna pa zahteva le malo dobre volje, in vse bi se posrečilo. Prepričani smo, da bi tu radi sodelovali tako skavti, kakor mladina sploh in vsa dobrodelna društva, saj gre za pomoč najbližjim. Zato pa trdno pričakujemo, da bo mestna občina to akcijo čim prej pokrenila. Res je, da je za obdarovanje za Božič že prepozno, a to ni odločilno, saj se lahko obdaruje za novo leto ali pa še pozneje, glavno je, da pomagamo najpotrebnejšim. Marsikatera gospodinja je že pripravila stare obleke in čevlje, ki jih lastna družina ne more več uporabljati, rade volje bi darovala majhen prispevek, toda nabiralcev ni od nikoder.

Zato: Na noge, da se ta človekoljubna akcija takoj spravi v tir, kar bo Mariboru gotovo samo v čast.

(Iz krogov naših skavtov.)

četrtek **četrtek**
kabaretni večer
Velika **Božični spored** **kavarna**

Ne zlorablajte mladine!

Od vojnih časov sem se je ohranila navada, bolje rečeno razvada, da morajo otroci prinašati v šolo skoraj vsak dan kak denar: za mladinske liste, za razne nabiralne akcije, pa za kake vstopnice, spominske listke, razglednice itd. Včasih je pač ustrezno, da kupijo otroci kako stvar za dom, ako je potrebujejo, in ni denar naravnost vržen proč. Ampak nekaj drugega moram tu grajati.

Zgodilo se je namreč to-le: Revno oblečen fantek kakih devetih let pride v kavarno Jadran s šopom božičnih razglednic Ciril-Metodove družbe in jih hoče prodajati od mize do mize pod devizo: Za revne otroke. Gostje smo ga pogledali, kavarnar pa mu je dal 1 Din, ne da bi vzel razglednico, in je dečka odpravil. Dečko nam je povedal, da je dobil razglednice v šoli z nalogo, da jih razproda. Kam pa jih gre prodajati, sam reven in potreben, da ugotovi naročilu? Ali ni to naravnost velika šola za beračenje? Vsa pohvala za tiste, ki se trudijo za našo šolsko družbo, a pri tem morajo pač pomisliti, kako hočejo doseči svoj cilj. Tako lahko, kakor so hoteli narediti v tem primeru, to ne gre. Ciril-Metodova družba nam našo deco rešuje, noče je pa zlorabljati.

Ciril-Metodar.

Kam gremo v soboto?

Na družabni večer Društva zasebnih in avtonomnih nameščencev v Narodni dom, kjer bo prav prijeten večer za vse prijatelje domače zabave. Začetek ob 20. uri, vstopnina ni.

Dolžnost nam je, da se tem potom posebno zahvalimo za hitro ozdravljenje in rešitev našega ljubega 16mesečnega sinčka Dušana od ošpic s komplikacijami specialistinji za otroške bolezni g. dr. Valjavčevi za njeno požrtvovalnost za časa njegove bolezni. Iskreno se pa tudi zahvaljujemo gg. zdravnikom dr. Zakrajšku in dr. Pihlarju za ljubeznjivo nego.

ROBBINA HROVAT.

Palača banovinske hranilnice.

Lepša in modernejša stavba bi pač ne mogla stati na najprometnejši točki našega mesta, kakor stoji danes in se ponosno dviga iznad nizkih hišic. Te dni so izluščili iz lesenega ogrodja palače banovinske hranilnice. Kako posrečeno sta delo dovršila naša mlada arhitekta inženjerja gg. Saša Dev in Jaroslav Černigoj, se vidi šele danes. Povsem drugo lice je dobilo naše mesto na tem kraju. Palača banovinske hranilnice je res lahko našemu mestu v ponos, saj je ena najmodernejših in najlepših zgradb. Občinska uprava pa se bo gotovo pobrigala, da bo del Gosposke ulice med Slovensko in Gregorčičevo čimprej primereno uredila.

Dobra prognoza.

Zdravnik: Vaše srce je v redu. Živeli boste osemdeset let.

Pacijent: Pa saj imam že osemdeset let, gospod doktor!

Zdravnik: Torej vidite, da sem jo pogodil!

Policijska kronika

beleži danes več aretacij. V policijske zapore sta romala potepuška brata Joža in Jaka, ki jima nobeno delo ne diši. Luka A. je prodajal samokrese. Pri kupčiji ga je zasačil stražnik in bo imel Luka še neprijetnega opravka s sodnijo. Mlada Julčka rada izmika tuje stvari. Oba s Tonetom, ki je bil tudi deležen dobrot, ki jih je Julčka nosila domov, bosta preživela praznike za zamreženim oknom. Staremu beraču Hend'nu pa ni šlo v glavo, da mora zapustiti lepo mesto Maribor. Godrnjaje se je poslovil in odkrevsal po lesenih stopnicah policije.

Tatvina kolesa.

Izpred trgovine je včeraj popoldne odpeljal drzen tat trgovcu Josipu Wipplingerju v Jurčičevi ulici kolo znamke »Waffenrad«, vredno nad 1000 dinarjev.

Številko povedo vse.

Kako rešiti ali vsaj omejiti brezposelnost, to vprašanje stopa danes po vseh državah sveta v ospredje. Na dnevnem redu sta kriza in brezposelnost. Dva problema, dve hudi šibi, s katerimi tepe sedanjost ves svet. Brezposelnost zavzema tudi pri nas vedno večji obseg. Vedno več jih je na Rotovškem trgu, ki so še včeraj delali in danes prezebajo in čakajo pred borzo dela. Ako pa bodo industrijska podjetja jela odpuščati delavce v večjem številu, se bodo razmere obupno poslabšale. Najzanesljivejšo sliko o naraščanju brezposelnosti nam kaže poleg ljudskega štetja padanje števila zavarovancev pri OUZD. Ugotovljeno je, da je bilo letos v začetku leta skupno na deželi in v mestih 15.000 brezposelnih, prirastlo pa je 5.000 delovnih moči, pometakem je 20.000 brezposelnih. K temu številu pa moramo prišteti še onih 11.000, ki jih je letos manj zavarovanih pri OUZD, kot jih je bilo lani. Skupno je torej v dravski banovini samo že 31.000 brezposelnih. In če pomislimo, da ima dravska banovina le nekaj nad en milijon prebivalcev, nas mora biti te množice brezposelnih strah. Kako jim pomagati, kje jih zaposliti, so silno aktualna vprašanja današnjega dneva. Od državne pomoči ter smotrenih socialnih ukrepov je odvisna usoda teh siromakov in njihovih družin.

Ustanovitev nove stranke.

Poslanski klub je na svoji včerajšnji seji enoglasno sklenil ustanoviti novo enotno politično stranko, ki se bo imenovala »Jugoslovanska radikalna kmečka demokracija«.

V svoj program si je nova stranka postavila tale temeljna načela:

Stranka smatra narod Srbov, Hrvatov in Slovencev kot nacionalno celoto, eno po krvi in jeziku in po svojih čuvstvih, po kontinuiteti ozemlja, na katerem živi neločeno, in po skupnih življenjskih interesih. Stranka izključuje vse zgodovinske, plemenske, verske in pokrajinske razlike in bo negovala in razvijala v najširših slojih zavest o edinstvu našega naroda in države, stremeč, da se to edinstvo izrazi v vseh političnih, družinskih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih.

Stranka se zavzema za vso silo za celotnost naše narodne posesti primerno načelu narodne neodločitve. Stremela bo, da naša država ostane zaščitnik načela »Balkan balkanskim narodom«, pri čemer se z ene strani izključuje vmešavanje katerekoli tuje sile v balkanske zadeve, na drugi strani pa predpostavlja slogo in skupno sodelovanje z vsemi balkanskimi narodi, katerih delo bi bilo soglasno z navedenim načelom.

Stranka se zaveda vseh težkoč mednarodnega položaja naše države, ki je brez prirodnih mej obkrožena z večjim številom sosedov, kakor nobena druga država v Evropi. Zato mora biti naša država tembolj v vsakem trenutku pripravljena na obrambo svoje neodvisnosti, svobode in celotnosti pred vsakršnim imperijalističnimi težnjami s katerekoli strani. Stranka bo glede na to stremela, da naša država ne postane vaba za razne osvobodilne načrte, temveč to, kar mora biti, namreč glavna zaslonba miru, sloge in notranjega reda na evropskem vzhodu.

Nadalje si je nova stranka postavila obširen notranje-politični, gospodarski, socialni, kulturni in ljudskozdravstveni program.

Na današnji seji kluba bodo sprejeli statuti nove stranke.

Uspehi Zgodovinskega društva v Mariboru

REFLEKSIJE K NEDAVNEMU OBČNEMU ZBORU.

Redni letni občni zbor ZDM je pokazal, da mora biti naš Maribor upravičeno ponosen na to svojo osrednjo znanstveno organizacijo.

Notranje preureditve: referenti, poverjeništa, mesečni sestanki zgodovinarjev, urejevanje arhiva, zbiranje arhiva (med katerimi je pridobilo dragoceno korespondenco našega pesnika F. Ks. Meška), pomnožitev znanstvenih stikov v domovini in v tujini itd., kakor tudi zunanje delo ZDM, so naši javnosti naravnost memento k reševanju življenjskih naših vprašanj. Medtem, ko ves svet toži, ko cela vrsta organizacij zdvaja nad našo javnostjo, češ, da nima razumevanja za kulturna vprašanja, je ZDM pokazalo, kako je treba uspešno reševati krizo. V času največje gospodarske stiske je društvo razširilo in izpopolnilo »Časopis za zgodovino in narodopisje« ter ga napolnilo z aktualnimi članki o naši slovenski domovini. Uspehi ni izostal; naša javnost se je odzvala in število članstva je naraslo od 53 na 533, tako, da predstavlja danes ZDM po članstvu najmočnejšo znanstveno organizacijo v vsej Jugoslaviji.

Poleg naše široke javnosti pa so uvidno in mecensko podpirali to idealno delo tudi naša uprava in denarni zavodi, zlasti mestna občina v Celju in celjski denarni zavodi. Prav tako je našlo društvo krepko oporo tudi v domači občini mariborski in v domačih denarnih zavodih, v Posojilnici in Spodnještajerski; kot novi dobrotnik je nastopila Lavantinska škofija; a vsestransko razumevanje je pokazala tudi Dravska banovina.

Uspeh skupnega dela ZDM in njegovih podpornikov je bogat ČZN in najlepša slovenska knjiga l. 1931. »Dekanja Celje I«, kjer so pokazani cerkveni spome-

niški mesta Celja. Posledica tega pa je zopet, da se je ČZN razširil v stotinah med našo javnost in z njim spoznavanje naše ožje domovine v zgodovinskem pogledu ter dvig naše splošne prosvete. Članstvo dobi za članarino 50 Din ČZN, ki stane ZDM trikrat toliko. Takšnega darila ne nudi svojemu članstvu nobena druga naša organizacija!

Idealno delo odbora pa vidimo šele, če primerjamo naše društvo s celovškimi. Od svojih dohodkov izda celovško zgodovinsko društvo za osebne izdatke in za pisarno skoro eno tretjino vseh dohodkov. Pri našem ZDM (ekshibit brez ekspedicije ČZN izkazuje v zadnjem poslovnem letu 1469 števil) pa samo vrednost papirja in poštine, tako da dosega osebni izdatki komaj 2% društvenih dohodkov. In med tem, ko znašajo pri celovškem društvu stroški za publikacije komaj eno tretjino društvenih dohodkov, je izdalo ZDM za svoje publikacije skoro 85%.

Da pa je ZDM lahko vršilo svojo veliko nalogo in jo tudi izvršilo, je zasluga naše javnosti, zlasti mest Maribora in Celja. V delu za razvoj ZDM na deželi si je pa pridobil največ zasluga okrajni glavar v Ljutomeru, g. dr. A. Trstenjak, za kar mu je občni zbor izrekel še posebno zahvalo. Občni zbor se je spomnil z globoko in iskreno hvaležnostjo tudi svojega velikega dobrotnika, podbana g. dr. O. Pirkmajerja, ter se mu zahvalil za njegovo vsestransko pomoč.

Želimo samo, da bi bil prihodnji občni zbor prav tako bogat na poročilih o doseženih uspehih, kakor je bil letošnji, da bi naša javnost z isto simpatijo spremljala ZDM in bi se v prihodnosti našlo še več dobrotnikov kakor v preteklem letu. Idealno in nesebično delo ZDM je v interesu naše narodne kulture tega zares vredno!

X. Y.

Naše srednje in strokovne šole

K VPRAŠANJU NJIHOVE RAZPOREDITVE IN NAMESTITVE.

Z novo moderno šolsko stavbo, ki se bo v kratkem pričela graditi v petem okraju, bo vsaj zaenkrat nekako zadovoljivo rešeno vprašanje razporeditve in namestitve mariborskih osnovnih šol. V ospredje bo pa stopil, odnosno že stopa, problem srednjih in strokovnih učnih zavodov.

V Mariboru imamo danes dve gimnaziji, klasično in realno, ki sta obe silno prenapolnjeni. Realna gimnazija sama ima preko 1000 dijakov in dijakinj, kar je vsekakor preveč za en sam zavod in za eno samo stavbo. Kvarne posledice čutijo tako profesorji kakor dijaki že sedaj, kaj pa bo potem, če se sedanje število še poveča, kar se bo prihodnje leto tudi gotovo zgodilo? Edina možna rešitev tega problema je, vsaj začasno, ustanovitev še tretje, in sicer ženske realne gimnazije, ki bi od obeh sedanjih zavodov odtegnila žensko dijaštvo. Taka tretja mariborska gimnazija ima vse pogoje za obstoj in je neobhodno in nuj-

no potrebna. Zato naj bi se v to poklicani faktorji že sedaj pobrigali za to, da se že prihodnje jesen ta zavod otvori. Začasno bi se dala ženska realna gimnazija namestiti morda v Vesni, a misliti bi bilo treba seveda takoj tudi na gradnjo lastnega poslopja.

Prav tako je pa tudi pereče vprašanje namestitve državne trgovske akademije in nižje gozdarske šole. Da obe ti šoli ne bosta mogli ostati trajno tam, kjer sta sedaj, je docela jasno vsakomur, ki pozna razmere. V poslopiju na Zrinskih trgu trpe sedaj zaradi utesnjenosti vsi trije učni zavodi, državno žensko učiteljsko, vadnica in državna trgovska akademija. Gozdarska šola pa je v neprikladnem bivšem dvorcu oblastnega odbora brez vseh udobnosti in možnosti uspešnega razvoja, posebno kar se tiče nasadov, brez katerih ne more obstojati.

Da bi mestna občina v sedanjih gospodarsko težkih časih mogla sama graditi

stavbe za ta dva zavoda, je izključeno, najti pa bi se mogel še kakšen drugačen izhod. Glede poslopja za trgovsko akademijo nam je Ljubljana na najlepši način pokazala pot do uspeha. Po njenem zgledu naj bi se takoj ustanovilo društvo za gradnjo poslopja za trgovsko akademijo, ki naj bi izposlovalo primerne letne dotacije s strani države, banovine in mestne občine. V nekaj letih bi se dosegli lepi uspehi in Maribor bi obogatel za novo moderno šolsko stavbo. Glede poslopja za gozdarsko šolo bo pa treba najti primeren aranžman z ministrstvom za šume in rude. Zgradila naj bi se kje v bližini vinarske in sadjarske šole pod Kalvarijo, kjer bi imela tudi potrebna zemljišča na razpolago, oblastni dvorec pa bi se prepustil zgodovinskemu in muzejskemu društvu.

Vsa ta vprašanja postajajo od leta do leta bolj nujna, zato ne smemo čakati na čas, ko nam bo že voda tekla v grlo. Vsaj začetna akcija se mora uvesti. Zato predlagamo, da mestna občina čimprej skliče na posvet vse interesirane faktorje in izvedence!

Koncert ptujske „Glasbene Maticе“

Ptuj, 13. decembra.

Znano je, da ptujska Glasbena Matica resno goji komorno glasbo, zlasti pa, odkar se je posrečilo sestaviti novo umetniško edinico, godalni kvartet. Ta kvartet, ki ga tvorijo gg. Logar, Hasl, Pavletič in Šedlbauer, je izvajal prvo polovico sobotnega koncerta, to je: Beethovnov kvartet op. 18 št. 4 ter Mozartov kvartet v d-duru. Že po prvem stavku se je četvorica nadarjenih umetnikov ogrela in naš držala s svojo precizno izvedbo v stalni napetosti do konca. V zrelosti stamorda gospoda Logar in Šedlbauer nekoliko prevladovala, vendar sta se notranja dva instrumenta znala tako zlititi v celoto, da je enotnost izvajanja, vidna posebno v dinamičnih prehodih, prevzemaju motivov ter splošni interpretaciji celotne skladbe, prišla prav lepo do veljave. Po vsakem stavku so zato umetniki želi navdušene aplavze.

Drugi del sporeda je bil za Ptujčane poseben glasbeni dogodek, kajti predstavil se jim je nanovoustanovljeni mešani zbor. Spored je obsedal dva ženska zbora, Adamičevo »Zazibalko« in Mirkovo »Jurjevo«, Pavčičev moški zbor »Potrkna pes«, mešan zbor pa Ocvirkovo »Moja pomlad« ter tri Adamičeve: »Moravska narodna«, »Kaj pa delajo ptički« in »Ciganska posmehulja«.

Moški in ženski zbor sta svoje točke prav lepo podala, posebno slednji je pod vodstvom matičnega predsednika gosp. Logarja žel obilo priznanja. K dobri izvedbi je pripomoglo tudi dovršeno spremljevanje na klavirju gđc. Kabajeve. Zmago pa je menda odnesel blizu 40 članov broječi mešani zbor pod vodstvom matičnega ravnatelja g. Šedlbauerja. Dasi zbor poje že nekaj mesecev, je vendar že precej izajen, tako, da malenkostne neskladnosti niso zmanjšale uspeha. Bravurozna gibčnost, s katero je zbor podal »Cigansko posmehuljo«, nam je jamstvo, da se bo v kratkem času povzpel med najboljše zbore Ipavčeve pevске župe. Spretna dirigentova roka, prilično dober material in pridnost pevcev so najboljši pogoji za to.

Koncert se je vršil v matični društveni dvorani, ki je prav akustična in posebno za komorne večere zelo pripravna. Bila je docela razprodana, občinstvo, ki je došlo deloma tudi iz drugih krajev, pa je bilo prav zadovoljno, in je le želeli še več takih lepih koncertov. H—t.

Iz Studencev.

Ošpice so pričele pri nas hudo razsajati. Otroški vrtec in nižji razredi osnovne šole so zelo prizadeti. Vendar so vsa obolenja po zatrdilih zdravnikov samo lahkega značaja.

Novo mesarjlo v bivši Wellejevi podružnici je otvoril g. Špurej. Na Krekovi cesti pa si je uredil novo mesnico g. Filipančič.

Vinske cene so se po gostilnah dvignile za 40—50%. Pod 10 Din ni več dobiti letošnje kapljice. Pravijo, da so trošarine ogromne. Vinogradniki v okolici pa točijo muškatalca po 8 Din, rizling po 6 Din.

»Križnega pajka« bo ponavljal Sokol nocoj — na predvečer narodnega praznika — v Sokolskem domu. Prijatelji smeha bodo nedvomno prišli na svoj račun.

Silvestrovanje v Sokolskem domu obeta biti letos nekaj posebnega. Poleg prvovrstnega kabareta, baleta in solidnega bara bo prvič v Studencih predvajan zvočni film z raznovrstnim sporedom. Kakor doznavamo, obiščejo prireditelji tudi donski kozaki s svojimi plesi. Torej senzacij na preteg!

Novice iz Hoč.

Sprememba v občinski upravi. Z odlokom banske uprave so razrešeni dolžnosti občinskega svetovalca ozir. odbornika gg. Lobnik Jože, Novak Anton in Gselman Jože, posestniki v Hočah. Na njih mesta pa so imenovani gg. Vauhnik Jožef, Vodenik Anton in Primec Franc, posestniki v Hočah.

Iz tukajšnje orožniške stanice je premeščen v Beograd orožniški kaplar g. Majcen Ivan, na njegovo mesto pa je prišel iz Črne na Koroškem orožniški kaplar g. Novak Ignac.

Prošnja za revno obmejno deco.

V nedeljo 20. t. m. namerava šolska mladina pri Šmarjeti ob Pesnici privedi božičnico, na kateri naj bi bili vsaj skromno obdarovani najrevnejši otroci. Težki, skoraj neznosni so dnevi, zlasti še pa za gladno, boso, le poloblečeno obmejno deco, katero bo onstran Mure kot običajno vsako leto tudi letos spet obiskal radodarniji božiček, poslan od tamošnjih rodoljubov. Da pa tudi čisto brez darov ne ostanejo revni otroci na naši strani, prosimo vse iskrene rodoljube v Mariboru in okolici za vsaj male darove v denarju, blagu, že ponošenih oblačilih, šol. potrebščinah itd. Darovalce prosimo, da podpisani naslov obvestijo, kje lahko darove sprejme. V imenu revne dece pa vnaprej iskreni: Bog plati! — Šol. upraviteljstvo Šmarjeta ob Pesnici.

Sokolstvo

Lutkovni odsek Sokol-matica v Narodnem domu

uprizori v nedeljo 20. t. m. ob 3. popoldne igro »Gašperček v peklu« za deco, ob 8. zvečer pa burko »Začarani princ« za odrasle.

Tragedija ruskega begunca

Pred pariškimi porotniki je stal te dni slepi ruski begunec, bivši častnik Ivan Fijalko. Zagovarjati se je moral radi umora svojega rojaka in najboljšega prijatelja, vojnega tovariša Dorsterja. Da je Fijalko danes slep, to je posledica strahovite drame, ki se je bila odigrala med njim in Dorsterjem. Iz ljubosumnosti je ustrelil svojega prijatelja in nato hotel izvršiti samomor. Dve krogli si je pognal v glavo, dosegel pa samo da je izgubil luč obeh oči.

Sodna obravnava je razgrnila vse burno, dramatsko življenje tega Rusa. Bil je v vojni eden najdrznejših letalcev ruske armade in je bil znan pri vseh četah samo pod imenom »Mož, ki zaničuje smrt«. Pozneje se je pod generalom Vranglom bojeval proti bolševikom, prišel v ujetništvo, bil obsojen na smrt in po izrečenju odsodbi takoj ustreljen. Od petero krogel

zadet, je Fijalko obležal. Boljševiki so vrgli njegovo truplo enostavno ob železniški nasip, zvesti stari prijatelji pa so opazili, da je ustreljenec še kazal znake življenja in so ga skrivaj odnesli. Skrbna nega je Fijalku rešila življenje. Jedva pa je okreval, se je spet podal v boj proti boljševikom. Po zlomu protirevolucije pa je moral pobegniti v Bolgarijo. Od tam je begunec brez denarja po dolgem potovanju preko Jugoslavije, Avstrije in Švice prišel v Pariz, kjer je dobil službo kot šofer avtofaksija. V Parizu je našel Fijalko svojega vojnega tovariša Dorsterja, ki je bil tudi pobegnil iz Rusije, in je bil zdaj delavec v neki pariški avtomobilski delavnici. Veselo sta obnovila staro prijateljstvo. In ko je prišla potem za Fijalkom iz Rusije tudi njegova žena, je Dorster kot dober prijatelj mnogo zahajal k njima v hišo. Nekega dne pa je opazil Fijalko, da ga njegova žena in prijatelj varata. Dasi je Dorsterju takoj prepovedal, še kdaj prestopiti njegov prag,

je bila vendar zakonska sreča uničena, zlasti, ko je Fijalko zvedel, da se njegova žena skrivaj še vedno sestaja z Dorsterjem.

Ko se je nekega jutra Fijalko s svojim taksijem odpeljal iz garaže, je srečal Dorsterja, ki je baš šel na delo. Tedaj je Fijalko skočil iz avta in ga po kratkem prerekanju ustrelil. Nato pa je pognal še sebi kroglo v glavo.

Na obravnavi so se odigravali pretresljivi prizori, vse priče so o Fijalku, ki mu je bila rodbinska sreča vse, izpovedale samo dobro. Njegovo prvo vprašanje, ko je v bolnici popolnoma slep zopet prišel k zavesti, so bile besede: »Ali sem zdaj umrl?«

Oče umorjenega Dorsterja je pisal porotnikom pismo, v katerem jih je prosil, naj Fijalku oprostijo. Pismo je končalo z besedami: Nihče in nič nam ne more nadomestiti našega sina. Božja volja se je zgodila in kar Bog stori, je dobro.

Po zaslišanju prič je predsednik vprašal obtoženca, ali ima še kaj povedati. Tedaj se je slepi Fijalko trudno dvignil, solze so mu udrle iz praznih očesnih jam in na vsem životu trepetaje in ihteč je ječljal besede: »Prosim Boga in vse dobre ljudi za odpustanje. Samo iz ljubezni do svoje žene stojim tukaj. Moje življenje je končano, ker nikdar več ne bom mogel videti svoje ljubljene domovine Rusije.«

Državni pravnik sam je predlagal milo sodbo. Porotniki so že po petih minutah izrekli enoglasno svoj pravdorek: Ni kriv! Nakar je predsednik izrekel oprostilno sodbo.

Ruski pop, ki je hodil jetnika tolažiti v zapor, je stopil k oproščencu, ga objel in poljubil na lica in ga povedel iz dvorane ven na svobodo. Ruska kolonija v Parizu zbira zdaj za siromaka darove, da ga vsaj za bližnji čas obvaruje najhujše bede.

Jos. Višnak:

Naš Tyrš in IX. vsesokolski zlet

(K SOKOLSKEMU PRAZNIKU V 100. LETU PO TYRŠEVEM ROJSTVU.)

K 1. decembru v Tyrševem jubilejnem letu v zvezi z vsesokolskim zletom, v katerem bo proslava 100letnice našla svoj višek, o tem možu nekoliko misli! Nočem delati kake propagande za Tyrševa gesla in njegovo misel, kajti vem, da oni, ki pripadajo Sokolu, dobro vedo, zakaj mu pripadajo; oni pa, ki niso v naših vrstah ter jih ne najdemo v članskih seznamih naših edinic, a si morda vendar prečitajo te misli, so Sokolstvu pač naklonjeni ter jih od nas loči le oficijelni zapis v sokolskih seznamih. Pridobiti takšne je naloga bližnje bodočnosti. Prosim pa da ne obsojate tudi onih, ki iz kakršnihkoli razlogov ne prihajajo med nas. Gotovo imajo tudi za to svoje vzroke — prepričani so, da opravljajo dobro delo drugod. Glavna stvar je, da se Tyrševa misli razširijo kolikor mogoče v vsem narodu. To pa vemo zagotovo, da se citira Tyrš danes često, večkrat tudi v nesokolskih vrstah. In to — mislim — je glavno, česar bi se morali najbolj veseliti. To dejstvo jasno dokazuje, da gre za dobro, koristno stvar. Sokolstvo, pravo Sokolstvo, ne le ono, ki se odraža v članskih seznamih in znakih, mora prodreti in prešiniti po možnosti vse narodne plasti. Potem se bomo mogli imenovati narod Tyrševih učencev.

V čem leži pravo Sokolstvo? Mislim in sem skromnega mnenja, da zadostuje v odgovor ena edina beseda: v življenju! Pokaži, kakšno življenje živiš, in povem ti, kakšen Sokol si!

Kakor za pravi patriotizem ne zadostuje, izvesti na državni praznik zastavo, tako za Sokolstvo ne zadostuje in ne sme zadostovati sokolska legitimacija. In ne oklevam izraziti mnenje, da je bolji Sokol tudi ne-Sokol, ki živi po sokolsko. V več nego polstoletni naši narodni tradiciji je dobila beseda Sokol krasen, skoro legendaren pomen.

»Sokolski« pomenja vedno najlepše lastnosti — vse najboljše, kar imamo ali hočemo imeti. Toda ta edinstveni pomen bi ostal ničev in prazen, če bi ne bila tudi njegova vsebina krasna, plemenita in vzvišena. In vprašam, kdo daje tej

besedi vsebino, kdo ji daje življenje, kdo jo dela vedno novo in novo, moderno?

To smo zopet mi, to je naše življenje. To je po Tyršu ono, da pomenja sokolska stvar s tem, s čimer je namenjena vsem stanovom in plastem, toliko kakor telesno in deloma tudi нравstveno vzgojo ter poplemenjenje naroda in njegovo odgojo v moči, poštenosti, plemenitosti ter zvišeni branbenosti; končno mora stremeti tudi za tem, da bi se ves narod znašel v njenem okrilju.

Ako premotrimo te krasne besede Tyrševe, tedaj vidimo jasno pred seboj cilj. V prvi vrsti mu gre za telesno vzgojo in za poplemenjenje vsega naroda. Motil bi se, kdor bi mislil, da je zadostil tej zahtevi po zvišanju svoje telesne kulture udeležbo pri žurni obvezni telovadture z udeležbo pri žurni obvezni telovadmonični razvoj telesa ima telovadba, vemo pa tudi, da mnoga dejanja izven telovadnice te dobre vplive zopet paralizirajo. Mnogokateri to, kar je v telovadnici z delom pridobil, izven nje lahkomiselnino zopet zapravi.

Iz tega izhajajo dolžnosti tudi za roditelje. Ne zadostuje pošiljati deco v telovadnico in meniti, da se je storilo s tem že vse za detetovo rast. Velika je odgovornost roditeljev — sokolskih tem večja. Pogosto hodi po poti odrekanja in samozatajevanja s tem, da se odpovemo raznim željam in majim radostim. Spomnite se, koliko otrok v življenju toži čez očeta alkoholika! Preštejte obledele postave in pomračene možgane otrok alkoholikov! Preštejte vrste otrok, ki stanejo v pomanikanju, preštejte nezadostno oblečene, nezadostno hranjene otroke — in prišli boste do strašnega števila. Pri pogledu na takšen narodov naraščaj se ne moremo imenovati narod Tyrševih učencev, ker pravi Tyrš v »našem smeru in cilju«: Česar ves narod ne ve, ne ve nihče! Česar ni doznal ves narod, tega ni doznal nikdo! Kar se ni zgodilo z narodom, to se ni zgodilo z nikomer!

In ker še velika večina ne pozna dobrega vpliva telovadbe, dobrega bivanja, zdrave rasti brez starih grehov, ker ne

pozna dobrega vpliva stalnega in sistematičnega zdravstvenega skrbstva, ker ne pozna dobrega vpliva pravilne ureditve življenja, zato se ne moremo imenovati narod Tyrševih učencev. Tukaj se kaže velika odgovornost javnih činiteljev (često tudi Sokolov), a v glavnem

In tu smo pri drugi stvari — pri človekovi osebnosti, ki jo je naznačil Tyrš v svojem »smeru in cilju«, (pri »nравstveni strani« pravi tam) poleg telesne gre deloma tudi za нравstveno vzgojo in za poplemenjenje vsega naroda.

Danes se tzv. нравstvena stran od telesne kulture ne more ločiti. Vsako dete bo kmalu vedelo, da se s telesnimi vajami podpira in goji tudi človekov karakter. In antično od Tyrša često citirano načelo »V zdravem telesu zdrav duh« nam daje prav.

To je oni Tyrš — oživljeni, našemu življenju približani Tyrš, ki hoče in želi izoblikovati vse telo, vsakega našega pripadnika, da bi bil naš narod močan ter telesno in duševno zdrav. Gotovo poznate njegove besede: Nobena zunanja moč, nobena gmožna in surova sila sama po sebi ne uniči narodov, kajti dokler se razvija življenje narodov v solncu resnice, dobrote in splošnega napredka, je v skladu s tem neranljivo kakor solnčni žarek.

Poklicani smo k temu — pravi Tyrš dalje —, da ohranimo svoj narod pri oni vsestranski svežosti, katera ne da narodom odumreti, pri stalni in čvrsti moči ter pri telesnem, duševnem in нравstvenem zdravju.

Saj bi sicer postali samo karikature tega, kar moramo biti, nikakor pa prvi in trdni poborniki splošne naloge v narodnem, nad vse drugo važnem življenju.

Toliko Tyrš. In vprašam se dalje: Ali je označeno nalogo izpolnil Sokol, ki ne vrši svojih stanovskih dolžnosti, dolžnosti do rodbine, do bližnjega, do naroda?!

Življenje je sama dolžnost. Kakor jo kdo vrši, tako kaže svojo нравstveno vrednost. Kako nesokolsko ravnajo pogosto poedinci!

Iz tega vidim jasno, da Tyrševa postava ni legendarna, zgodovinska, ampak živa: da je veleduh, na katerega se sklicujejo sodobniki. Da pa bomo stali v neposrednem toplen razmerju napram njemu, moramo njegove misli projicirati v današnje življenje in se vprašati, kaj bi rekel Tyrš danes, za današnjega ustroja

in današnje razvrstitve družbe. S tem nočem reči, da moramo njegove misli korigirati, nego treba jim je dati vsebino današnjosti, oceniti ž njimi in po njih sočasno življenje ter po njih urediti svoje življenje. In mislim, da bo kot ideal vsega Tyrševskega oziroma sokolskega stremjenja stala pred nami postava človeka: človeka močnega, neodoljivega, zdravega, нравnega, socialno čutečega, izobraženega, zares naprednega, imajočega vsaj smisel za pomanjkanje drugih, poštenega — in kaj vem, še kakšnega. Čista, nepotvorjena človečnost, bratstvo, ki vidi v vsakem človeku brata z njegovimi potrebami, ne pa mnogokrat orodje za zadovoljitev svoje samovoljnosti.

Temu Tyršu, kateri nam je začrtal pot do pravega človečanstva in bratstva, postavi Sokolstvo prihodnje leto 1932., v letu njegovega 100. rojstnega dne, neminljiv spomenik — posveti mu svoj IX. vsesokolski zlet.

Vsesokolski zlet! Kakšna brezkončna skala čuvstev se vzbudi pri izgovorjenju teh besed v naših dušah.

Čudovita pravljica — h kateri se pripeljejo gledalci z vsega sveta, da raznesejo sokolsko slavo na svoje domove. O njej bodo slišali pripovedovati newyorški nebotičniki, o njej bodo slišale vode vseh oceanov; govorilo se bo o njej v severnih krajih kakor tudi pod smejočim solncem južnim; o njej bosta slišala Eifflov stolp in steber Svobode v Ameriki — skratka: ves svet se bo zedinil v krasno pesem navdušenja nad njo.

A mi? Niti enega bi ne smelo biti med nami, ki bi ostal za te sokolske praznike doma. Naše geslo v novem letu bodi: vsi na Strahovsko planoto, da se bo zaril vzklík, s katerim opozori Sokolstvo na sebe, čim najmožečnejše v duše vsem dvomljivcem, kateri so mu prerokovali in mu še prerokujejo pogin radi nedostatka vodilnih idejnih smernic. Dokažimo jim s svojo čim večjo udeležbo, da se motijo, kajti Sokolstvo ima še za kaj živeti, ker še dolgo ni izpolnilo oporoke svojih ustanoviteljev. Dajmo jim pozitivni odgovor:

Rdeče srajce naj poplavijo prihodnje leto Strahovsko planoto; vsakdo izmed nas pa si prizadevaj, da bo bilo pod vsako to revolucionarno srajco zares sokolsko srce in da bo vsakdo, kdor jo nosi, živel zares sokolsko življenje.

(Po češkem izvirniku priredil M. K.-č.)

Curren Bell:

Lowoodska sirota

1. knjiga.

»Gospod Brocklehurst! Mislim, da sem Vam povedala v pismu, ki sem Vam ga bila napisala pred tremi tedni, da ta deklica nima takega značaja in takih svojstev, kakršna bi mi bila povšeči. Ako bi jo sprejeli v lowoodski zavod, bi mi bilo drago, da velite prednici in učiteljicam, naj strogo pazijo nanjo in naj se čuvajo predvsem njene glavne hibe, hinavščine! Omenjam to v tvoji prisotnosti, Jana, da bi ne izkušala tudi gospoda Brocklehursta premotiti.«

Resda sem se je bala, resda sem mrzila ujno, saj ji je bila narav taka, da me je venomer in pri vsaki priliki kruto ranila. Nikoli nisem bila srečna v njeni bližini. Če sem še tako skrbno slušala, če sem se še tako trudila, da bi ji ugodila, vse moje napore je odklanjala in plačevala s takimi besedami, kakršne je bila pravkar izustila. Izgovorjena pred tujcem, me je obdolžitev zadela v srce. Nejasno sem slutila, da mi je hotela uničiti nado, s katero sem čakala izpremembe bivališča, ki mi je bila namenjena. Čutila sem, dasi bi ne mogla tega občutka izreči, da mi je sejala mržnjo in zlobo na novo pot; uvidela sem, da me je pred očmi gospoda Brocklehursta hotoma prelevila v lestivo, licemerno bitje. In kaj bi naj storila, da bi to krivico popravila?

»Nič, prav res, nič!« sem si mislila, ko sem se trudila, da preprečim vzdih, in ko sem stresla nekaj solz, slabih prič moje srčne stiske in nevolje.

»Licemerstvo je res žalostna napaka majhnih otrok,« je rekel gospod Brocklehurst. »Sorodna je lakavosti in vsi lažnivci se bodo pekli v jezeru, v katerem gorita ogenj in žveplo. Sicer jo bodo že nadzirali, gospa Reed; govoril bom s prednico in z učiteljicami.«

»Želela bi si, naj se vzgaja v skladu z usodo, ki ji je namenjena,« je nadaljevala moja dobrotnica, »naj bo uslužna, naj bo ponižna! Kar se tiče počitnic, naj jih z Vašim dovoljenjem prebije vselej v Lowoodu.«

»Vaše želje so upravičene, gospa,« je odgovoril gospod Brocklehurst. »Ponižnost je krščanska čednost, ki se pred vsemi drugimi prilaga in podaja lowoodskim gojenkam. Zato tudi zahtevam, naj se v zavodu posebno skrbno neguje. Razmišljal sem, kako bi uteg-

nil najlažlje udušiti v njih posvetno čuvstvo oholosti in prešernosti; in šele nedavno sem se z ugodjem uveril o svojem uspehu. Moja druga hčerka, Avgusta, je šla obiskat zavod in, vrnivši se, je vzklíknila: »Oh, ljubi papa, kako mirne in preproste so videti vse deklice v Lowoodu! S svojimi gladko za ušesa počesanimi lasmi, z dolgimi predpasniki in tistimi hodnimi žepi pred krilom — skoro so take kot otroci siromašnih ljudi. In«, je dejala, »zijale so v mojo in mamino obleko, kakor bi še nikoli ne bile vidеле židanega krila.«

»Tako stanje stvari vneto odobrujem,« je zagotavljal Mrs. Reed; »da sem prebredla vso Anglijo, bi bila le težko našla vzgojni sostav, ki bi se bolj prilagal otroku, kakršna je Jana Eyre. Doslednost, dragi moj gospod Brocklehurst! Priporočam doslednost v vseh stvareh!«

»Doslednost, gospa, je prava krščanska dolžnost in se je upoštevala v lowoodškem zavodu pri vseh uredbah. Preprosta hrana, ponižna obleka, pameten šolski red, utrjenost in delavnost, take so smernice v naši hiši.«

»Povsem prav tako, gospod,« je pritegnila ujna. »Lahko se torej zanašam, da boste to deklico sprejeli kot gojenko v Lowoodu in tam vzgojili v skladu z njenim položajem in z njenim imetjem?«

»Da, gospa! Presaditi jo bomo v tisto negovališče izbranih rastlin in upam, da bo hvaležna za neprecenljivo dobroto, ki jo nudi sprejem v takšen zavod.«

»Pošljem Vam jo torej čim prej, gospod Brocklehurst, ker resnično Vam pravim, če Vam povem, da težko čakam, da se rešim odgovornosti, ki mi že prešeda.«

»Nedvomno, gospa, nedvomno. In sedaj Vam pravim zbogom. Vrnem se v Brocklehurst-Hall tekom dveh tednov. Dobri moj prijatelj arhidjakon me prej ne pusti domov. Pisal bom gospodični prednici, naj pričakuje novo gojenko, pa ne bo nobenih težav radi sprejema. Zbogom!«

»Zbogom, gospod Brocklehurst! Priporočite me gospe in gospodičnami Avgusti in Teodoti in tudi gospodiču Broughtonu!« Brocklehurstu!

*) Izr.: Brautnu.

»Bom, gospa. Deklica, nate knjigo z naslovom »Otroški vodnik«. Čitajte jo, kadar molite, zlasti tisti del, ki vsebuje povest o strašni nagli smrti Marte G., nemarne deklice, vdane hinavstvu in laži.«

S temi besedami mi izroči Mr. Brocklehurst drobno knjižico, všito v ovitek. Nato je naročil kočijo in je odpotoval.

Ostali sva z ujno sami. Nekaj minut sva molčali; ona je šivala, jaz pa sem jo motrila. Ujni je bilo tedaj nemara kakih šest ali sedem in trideset let. Bila je močna; čelo ji je bilo nizko, brada široka in je štrlela prevelika in dasi dobro rejena, ne prejaka. Lice ji je bilo precej široko, spodnja čeljust zelo razvita in prav močna; če o ji je bilo nizko, brada široka in je štrlela malo naprej, usta in nos še dokaj pravilni. Pod tankimi obrvmi ji je žarelo oko, ki ni poznalo milosrčja. Polt ji je bila sinja in medla, lasje skoro lanenoplavi. Bila je zdrava kot dren — boleznj ni poznala. Bila je natančna, spretna gospodinja, ki je vse sama upravljala. Le otroci so se ji včasih upirali in celo rogali. Pristojno se je oblačila in se je tudi znala tako vesti in kretati, da je prišla njena lepa obleka do vežave.

Sedela sem na podnožniku, le nekaj komolcev od njenega naslonjača in jo motrila. Gledala sem ji v lice. V roki sem tiščala razpravico, vsebujočo nenadno smrt tiste lažnice; opozorili so me bili na to zgodbo kot na primerno svarilo. — Živo sem se spominjala vsega, kar se je bilo pravkar pripetilo in kar je bila ujna rekla o meni. Vse tiste sirove besede so me še zdaj tako pekle kot tedaj, ko sem jih bila čula, in v srcu mi je vrelo.

Mrs. Reed se je vzklonila; njene oči so se zapile v moje, njeni spretni prsti so se nehali gibati.

»Pojdi ven! Vrni se v otroško sobo!« mi je velela. Dražil jo je moj pogled ali kaj drugega na meni, ker je govorila s skrajno, dasi prikrito jezo. Vstanem, stopim k vratom, vrnem se k oknu, grem preko sobe in obstanem tik pred njo.

Govoriti sem morala; presirovo so gazili po meni, morala sem se braniti. A kako? Koliko sile sem imela, da bi vrnila svoji nasprotnici šilo za ognjilo? Zberem vse svoje moči in ji zalučam v obraz:

»Nisem hinavka! Da sem, bi Vam rekla, da Vas ljubim; toda izjavljam, da Vas ne ljubim. Mrzim Vas bolj kot kogarkoli na svetu razen Johna Reeda; in to knjižico o lažnivki dajte svoji hčerki Georgiani, ker je ona tista, ki laže, in ne jaz!«

Roka ji je še vedno nepremično ležala na ročnem delu, njene mrzle oči so se ledeno vbadale v moje.

»Kaj bi še rada povedala?« je vprašala z glasom, s katerim se lotimo odraslega nasprotnika, ki ga pa navadno ne uporabljamo za pomenke z otrokom.

Jutrove zbirke za Božič in Novo leto

dobite tudi v podr. **Tiskovne zadruga, Maribor, Aleksandrova cesta 13**

Lepa božična darila

Priporočamo krasno izbiro sank, smučič, vseh potrebščin in drsalk po jako zmernih cenah. 5750

Pinter & Lenard, Aleksandrova cesta

Našim malčkom za Božič!

1. Dolgouhi Jernejček
2. Princesa v pomaranči
3. Koko in druge živalske zgodbe
4. Mihec in princ Lenuhar
5. Čarobni studenec
6. Božične pripovedke
7. Vilinske gosli
8. O srečnem krojaču in še druge pravljice.

Vse te knjige stanejo broširane **do 15. januarja 1932. samo Din 50⁻, vez. Din 80⁻.**

Knjigarna Tiskovne zadruga v Mariboru, Aleksandrova 13

Sanke

igrače, drobnarije, parfumerije, pletenine, papir l. t. d. zelo ugodno v galanterijski trgovini

Drage Rosina

Vetrinjska 26.

Sveže namočene

Polenovke

kakor tudi dobroznano

kislo zelje

priporoča

specerijska in kolon. trg.

I. SIRK NASL.

JOSIP SKAZA

Maribor

Glavni trg rotovž

Spominjajte se CMD

Letos darujte praktično!

Za gospode:

puloverje	od Din 70.-
telovnike	od „ 80.-
sviterje	od „ 120.-
žepne robce	od „ 30.-
gamaše	od „ 24.-
samoveznice	od „ 10.-
rokavice	od „ 12.-
volnene nogavice	od „ 10.-

C. Büdefeldt, Maribor

zastopniki se sprejmemo

Modne novosti

za dame in gospode ter šiviljske potrebščine v modni trgovini

ANTON PAS SLOVENSKA ULICA

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Dovoljujem si vljudno naznaniti, da sem otvoril na Glavnem trgu 17, zraven barvarne Zinthauer

delikatesno trgovino in trgovino s kanaiti

Potrudi se bom, svoje cenjene odjemalce postreži vedno s svežim in prvovrstnim blagom po solidnih cenah. Za obilen obisk se priporoča

TONI OŠLAG

Izredni časi zahtevajo izredna pravila!

Se nikoli se niste tako težko odločili za božični nakup, kakor sedaj in vendar pričakujejo Vaši dragi božično darilo! Pomagati Vam hočem računati in štediti!

Osem dni, do 24. decembra t. l. Vam nudim

20% popust

na vse cene, ki so razvidne na mojem blagu.

Te znižane cene obsegajo moje celotno bogato zalogo in najboljše sortirano skladišče in sicer: razne igrače, sanke, smučič, snežne čevlje, galoše, pletenine, kravate, rokavice, žepne robce, gramofone, gramofonske plošče, bronce, svinčene kristale, predmete iz kinasrebra, jedilni pribor »Berndorf«, porcelan in stekleno robo, parfumerije vseh merodajnih svetovnih znamk, linojele, voščeni prti za mize, tekači, potovalni kovčki prazni in opremljeni, potovalni necessaire, denarnice, listnice, damske torbice in aktovke v vseh cenah, razno galanterijsko blago, kakor tudi velika izbira nakita za božično drevo, in sicer pri nakupu za najmanj Din 25.—. Ta popust dajem samo svojim cenjenim detail-strankam. 5735

Stremim za tem, da olajšam svojim cenjenim strankam božični nakup, ker poznam učinek velike gospodarske krize.

Franc Kormann, Maribor, Gosposka 3

Velika božična prodaja

Lepo primerno darilo Din 16⁻, žameti v vseh barvah ter velika izbira platna, zaves itd.

Poglejte si izložbe!

IZRABITE PRILIKO

OD MIKLAVŽA DO BOŽIČA

DIN 150-120-
DIN 130-104-
DIN 110-88-

TIVAR OBLEKE

ZA VAŠE OTROKE

v Tekstilnem bazaru Maribor, Vetrinjska ulica 15

Poglejte si izložbe!